

HANDREIKING PARTICULIERE OPVANG OEKRAÏNERS (POO)

VERSIE 3.0, 24 JUNI 2022

VOORWOORD

Op 24 februari 2022 begon de grootschalige aanval van Rusland op Oekraïne. Deze oorlog heeft geleid tot grote vluchtelingenstromen, zowel in Oekraïne als naar de buurlanden. Een deel van de ontheemden is ook naar Nederland gekomen, of zal nog komen. Nederland wil de ontheemden uit Oekraïne en hun eventuele huisdieren ruimhartig opvangen en laat dat ook zien door de vele initiatieven om hulp te bieden.

De meeste ontheemden worden in gemeentelijke opvanglocaties opgevangen. Het is echter ook mogelijk om als gasthuishouden een gast tijdelijk onderdak te bieden in uw huis of andere geschikte locatie waarvan u eigenaar bent. Het is hartverwarmend om de gastvrijheid te zien die vele Nederlanders nu al hebben getoond. Het bieden van onderdak is vaak voor het gasthuishouden én voor de gast een bijzondere ervaring waarbij beide partijen veel leren over elkaars achtergronden, culturen en geschiedenis. Tegelijkertijd is het ook een grote verantwoordelijkheid om een tijdelijk thuis te bieden aan deze mensen. Het is daarom van belang dat u zich goed laat informeren voordat u de beslissing neemt om uw huis open te stellen.

Om u bij daarbij te helpen, is een Handreiking Particuliere Opvang Oekraïners opgesteld. In deze handreiking vindt u informatie over hoe u een opvangplek kunt aanbieden, waar u op moet letten en welke voorzieningen voor uw gast beschikbaar zijn, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheidszorg en onderwijs. De handreiking kan u ook helpen als u al een gasthuishouden bent en een gast bij u in huis woont. De handreiking is opgesteld door de Rijksoverheid, in samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Rode Kruis, VluchtelingenWerk Nederland, het Leger des Heils en TakeCareBnB. Deze laatste vier partijen vormen het consortium: RefugeeHomeNL. De Rijksoverheid werkt op landelijk niveau samen met RefugeeHomeNL om de opvang door particulieren te begeleiden. Na een succesvolle pilotfase in gemeenten Amsterdam, Eindhoven en Rotterdam is RefugeeHomeNL aan het voorbereiden om op te schalen voor landelijke uitrol.

Ook voor de vele andere (lokale) initiatieven kan deze handreiking nuttige informatie bieden. Nog niet alles in deze Handreiking is uitgewerkt, omdat voor een aantal onderwerpen nog meer moet worden uitgezocht. Daarom zal de Handreiking de komende tijd nog vaker worden aangepast en aangevuld.

Ik hoop dat deze handreiking u kan helpen bij uw afweging of u een gast uit Oekraïne wil en kan opnemen. Maar welke beslissing u ook neemt, ik wil u nu al hartelijk danken voor de betrokkenheid die u toont. Die betrokkenheid hebben we allemaal hard nodig om de vluchtelingen uit Oekraïne een warm welkom te bieden de aankomende periode.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Eric van der Burg

Inhoud

VOORWOORD.....	2
1. HOE WORDT U EEN GASTHUISHOUDEN?.....	4
2. LEEFREGELS.....	6
3. WAAR MOET U OP LETTEN ALS GASTHUISHOUDEN?.....	7
4. INFORMATIE OVER HUURRECHT BIJ OPVANG ONTHEEMDEN UIT OEKRAÏNE.....	8
5. REGISTRATIE EN INSCHRIJVING VOOR GASTEN IN GEMEENTE.....	9
6. FINANCIËLE VERGOEDINGEN.....	9
7. GEZONDHEIDSZORG.....	11
8. ONDERWIJS.....	11
9. WERKEN.....	12
10. AANSPRAKELIJKHEIDSVERZEKERING.....	12
11. INVLOED OP UITKERINGEN EN TOESLAGEN.....	13
12. HUISDIEREN.....	15

1. HOE WORDT U EEN GASTHUISHOUDEN?

In Nederland zijn er diverse landelijke en lokale burgerinitiatieven die ontheemden uit Oekraïne opvangen via gastgezinnen. De gasthuishoudens die zich hebben gemeld via Takecarebnb zijn gescreend en hebben een VOG. Je kan meer informatie vinden over de verschillende manieren van opvang bij gastgezinnen in Nederland via <https://www.refugeehelp.nl/get-help/housing/housing-for-refugees>

Het Rode Kruis, VluchtelingenWerk Nederland, het Leger des Heils en Stichting Takecarebnb hebben in samenwerking met gemeenten en in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid een proces uitgedacht van screening gasthuishoudens, kennismaken tot begeleiding en nazorg. Na een succesvolle pilotfase in gemeenten Amsterdam, Eindhoven en Rotterdam is RefugeeHomeNL aan het voorbereiden om op te schalen voor landelijke uitrol. De opvangplekken bij gasthuishoudens behoren niet tot de 50.000 plekken in gemeentelijke opvang locaties (GOO) die de gemeenten zijn gevraagd te realiseren. Gemeenten kunnen zich melden bij RefugeeHomeNL indien er hulp nodig is bij particuliere opvang in hun regio.

Wilt u mensen uit Oekraïne thuis opvangen en hen een veilige en prettige omgeving bieden hier in Nederland? Mogelijk heeft u vragen over hoe een en ander in zijn werk gaat. Hieronder ziet u hoe het proces van aanmelden tot opvang en vertrek van mensen thuis verloopt binnen het proces van RefugeeHomeNL.

• Aanmelden

1. Gasthuishoudens kunnen zich aanmelden bij de organisatie Takecarebnb via <https://oekraine.takecarebnb.org>
2. U wordt gebeld voor een screeningsgesprek.
3. U wordt geïnformeerd door Takecarebnb of u in beginsel geschikt bent.
4. U wordt gevraagd een VOG (verklaring omtrent gedrag) aan te vragen. Hoe u dat moet doen, kan Takecarebnb u vertellen.
5. Na ontvangst van de VOG bent u geschikt als gasthuishouden.
6. Ontheemden melden zich bij de gemeente voor een eerste registratie. Hier kunnen zij kiezen voor de gemeentelijke opvang of de particuliere opvang. Een lijst met locaties waar je kan aanmelden kan je vinden via <https://www.rodekruis.nl/refugeehome/>
7. Mogelijke matches tussen een ontheemde en gasthuishouden komen naar voren in het systeem.

• Kennismaken en ophalen

1. U wordt gebeld door de RefugeeHomeNL verbinder om kennis te maken met de ontheemde die geïnteresseerd is om bij u te komen wonen.
2. U wordt gevraagd om langs te komen bij de opvanglocatie waar de ontheemde zich bevindt.
3. De verbinder faciliteert het kennismakingsmoment.

4. Zowel de ontheemde als het gasthuishouden krijgen de tijd om na te denken over een besluit.
5. Ontheemde en gasthuishouden besluiten om samen te wonen en **bevestigen hun afspraak onderling.**

- **Samenwonen en ondersteuning van hulporganisaties**

1. Tijdens de eerste week van het verblijf van uw gast krijgt u een bezoek van een vrijwilliger van het Leger des Heils. Een kort bezoekje om te kijken hoe het gaat met het gasthuishouden en de gast.
2. Deze vrijwilliger van het Leger des Heils staat als gasthuishoudenondersteuner voor u klaar als er vragen zijn. U wordt ook gekoppeld aan andere gasthuishoudens in uw regio, zodat u elkaar kunt ondersteunen.
3. Rode Kruis en VluchtelingenWerk Nederland zijn er voor alle hulpvragen van de ontheemde. Uw gast kan zelf contact opnemen met de **Rode Kruis WhatsApp Hulplijn** actuele informatie over **relevante onderwerpen** kunnen ze krijgen via [refugeehelp.nl](https://www.refugeehelp.nl) en ze kunnen ze langskomen bij lokale inloopspreekuren van VluchtelingenWerk Nederland. **Het hulpschema voor gasten kan worden gevonden op de website van RefugeeHomeNL.**
4. Als de opgevangen gast hulpvragen heeft die niet kunnen worden opgelost met de hulp van vrijwilligers en als er aanvullende en professionele hulp nodig is, kan het gasthuishouden dit melden bij de ondersteuner van het Leger des Heils. De ontheemde kan dit ook melden bij het Rode Kruis, die vervolgens contact opneemt met het Leger des Heils. Het Leger des Heils zet dan aanvullende professionele hulp in, in samenwerking met brancheorganisaties voor onder andere maatschappelijk werk en jeugdhulp.
5. De opgevangen gast kan ook behoefte hebben aan deelname aan een (sport)vereniging of geestelijke verzorging. Gasthuishoudens worden in dat geval aangeraden contact op te nemen met een lokale vereniging, religieuze instelling of www.nlvoorelkaar.nl
6. Bij spoed: bel 112. Anders: neem na een incident contact op met gemeente of hulporganisatie om te bespreken wat te doen.

- **Vertrek**

1. De overheid werkt op dit moment verder uit waar uw gast(en) na afloop van de samenwoonperiode terecht kan(kunnen). De overheid zal hierbij proberen opvang te zoeken in de gemeente zelf of daar dichtbij.
2. Bij onverhoopt eerdere beëindiging van de samenwoonperiode, kunt u contact opnemen met de betrokken hulporganisatie. **Voor particuliere opvang dat is verzorgd via RefugeeHomeNL is dat de gasthuishoudenondersteuner van het Leger des Heils.** Die bekijkt samen met de betreffende gemeente wat de opties voor uw gast zijn.
3. **Binnen het proces van RefugeeHomeNL bieden we de gasten om vanuit het gasthuishouden naar een nieuw gasthuishouden of naar de gemeentelijke opvang te gaan. Daarnaast adviseren wij gasten om contact op te nemen met Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) indien zij willen terugkeren naar Oekraïne.**

- **Bijzondere categorie gasten**

1. Voor Oekraïense kinderen zonder een ouder in Nederland geldt een andere werkwijze. Deze kinderen zijn kwetsbaar en bevinden zich in een moeilijke situatie. Het is dus heel belangrijk deze doelgroep direct te melden, goed in de gaten te houden en ervoor te zorgen dat ze op een veilige plek terecht komen. Hierbij is het van belang dat er in de opvang specifieke begeleiding en aandacht is voor hen.
2. Voor alle kinderen die in Nederland verblijven moet het gezag zijn geregeld. Dit kan ouderlijk gezag zijn of voogdij door iemand anders dan de ouders. Ouderlijk gezag is ook mogelijk als ouders in het buitenland verblijven.
3. Als kinderen in een gasthuishouden komen is de gemeente/RefugeeHomeNL alert op kinderen zonder een ouder in Nederland. Bevraag alle ontheemden met kinderen over het gezag (de vragen om te stellen in het Oekraïens en Russisch vind u hier: <https://www.kinderbescherming.nl/documenten/publicaties/2022/04/07/vragen-aan-oekraïense-kinderen-en-volwassen>). De gemeente/RefugeeHomeNL meldt een kind zonder een ouder aan bij Nidos. Nidos voert een intake uit met de jongere, en waar mogelijk met de ouders op afstand, en beoordeelt vervolgens of het aanvragen van tijdelijke voogdij gepast is. Nidos meldt het bij de RvdK indien er sprake is van een mogelijk gasthuishouden, zodat de RvdK een screening kan uitvoeren.
4. Bent u een gasthuishouden zonder betrokkenheid van de gemeente/RefugeeHomeNL, dan vragen we uw alertheid als u (mede) een kind opvangt. Indien er geen ouder bij aanwezig is meldt dit dan bij de gemeente. De gemeente kan vervolgens het kind aanmelden bij Nidos via 088-5011885 of oukraiene@nidos.nl.
5. De RvdK wordt vervolgens standaard betrokken bij screening van gastgezinnen. Een overzicht van de kantoren en de bijbehorende contactgegevens vindt u op <https://www.kinderbescherming.nl/contact-en-adressen>.
6. Het uitgangspunt is om kinderen - die begeleid of opgevangen worden door een gasthuishouden - zoveel mogelijk bij het gasthuishouden te blijven opvangen indien dit in het belang van het kind is. Indien Nidos een verzoek om tijdelijke voogdij doet, zal Nidos (of William Schrikker Gezinsvormen) dit uitvoeren. Een gasthuishouden krijgt dus niet zelf de voogdij over het kind.

2. LEEFREGELS

Voor wie een gast opneemt, hebben we een top-10 van aandachtspunten en tips opgesteld:

1. Doe het niet alleen. Vorm een kring met vrienden, burens, familie en zorg samen voor huisvesting en begeleiding. Niemand weet hoelang het gaat duren en samen hou je het langer vol. Communiceer ook naar uw directe omgeving dat u vluchtelingen opvangt. Voor plaatsingen via RefugeeHomeNL: u vormt samen met andere gasthuishoudens in uw omgeving een community en kunt eventueel op elkaar terugvallen.
2. Wees open en maak alles bespreekbaar. Hoe minder ingeslikt, hoe minder kans op misverstanden of irritatie. Maar pas op met die beruchte 'Hollandse directheid', kies uw woorden zorgvuldig.
3. Bied privacy: een eigen kamer, tijd en ruimte voor uw gast(en) om zich terug te trekken.

4. Wees niet verbaasd dat uw gast veel op zijn/haar/hun telefoon kijkt; het nieuws uit Oekraïne en contact via social media zijn heel belangrijk.
5. Maak duidelijke, praktische afspraken, bijvoorbeeld over eten, douchen, licht uit, sleutel, opruimen etc.
6. Wees ervan bewust dat uw gast vermoeid, boos, teleurgesteld en angstig is. Wees tolerant.
7. Wees alert op tekenen van stress en overspannenheid. Neem zo nodig het initiatief voor doktersbezoek en/of overleg met de vrijwilliger van het Leger des Heils. Als gasthuishouden bent u geen hulpverlener, u kunt wel helpen bij het vinden van hulp.
8. Denk goed na over de positie van logerende kinderen. Probeer voor zowel kinderen als voor volwassenen een dagprogramma te organiseren, bijvoorbeeld onderwijs, sport en andere vormen van ontspanning. Bekijk of in uw omgeving mogelijkheden zijn om aansluiting te vinden bij een sportclub of vereniging.
9. Schroom niet uw gast om kleine wederdiensten te vragen, zoals koken of oppassen. Het geeft uw gast een fijn gevoel iets terug te kunnen doen.
10. Als het logeren niet meer gaat, overleg dan met de vrijwilliger van het Leger des Heils, blijft het moeilijk, neem dan contact op met de gemeente/RefugeeHomeNL. Zij zoeken met u zo spoedig mogelijk naar een oplossing.

3. WAAR MOET U OP LETTEN ALS GASTHUSHOUDEN?

Onderdak bieden is voor gasthuishouden en gast een bijzondere ervaring met mooie én verdrietige kanten. De ervaring van Takecarebnb leert dat er na het logeren vaak vriendschappen ontstaan die voortduren, dat gasthuishouden en gast veel leren van elkaars achtergronden, cultuur en geschiedenis. Die mooie ervaring is er vaak ook voor het netwerk van het gasthuishouden: burens, vrienden, familie.

Tegelijkertijd is het voor ontheemden die nu in Nederland verblijven een moeilijke periode. Ze moesten plotseling hun land verlaten, hebben een zware tijd achter de rug en hebben veel zorgen om familie en vrienden en om de situatie in hun vaderland. Ook hun verblijf in Nederland, in een nieuwe omgeving, kan zwaar zijn. Wat kunt u doen voor een gast die u opvangt? En waar moet u rekening mee houden?

Er zijn organisaties die uw gast kunnen helpen. Meld uw zorgen bij uw gasthuishoudenondersteuner van het Leger des Heils. Deze is getraind om gasthuishoudens te ondersteunen en heeft daarbij ook aandacht voor zaken als trauma's, huiselijk geweld, kindermishandeling en andere vormen van misbruik, zoals mensenhandel. Er zijn op dit moment helaas signalen dat ontheemden uit Oekraïne risico lopen slachtoffer te worden van mensenhandel en uitbuiting. Zij worden onder schrijnende omstandigheden gedwongen tot werk, sekswerk of criminele activiteiten. Hoe kunt u de signalen van mensenhandel herkennen:

- Misleiding: de persoon krijgt een aanbod voor werk dat 'te goed om waar te zijn' klinkt.
- Controle: de persoon beschikt niet over zijn eigen identiteitspapieren en is afhankelijk van anderen; iemand anders doet het woord.
- Slechte arbeidsomstandigheden: de persoon moet veel werken onder slechte omstandigheden en krijgt nauwelijks betaald.

- Mishandeling: je ziet blauwe plekken of andere sporen van lichamelijke mishandeling .
- Angst: de persoon lijkt bang te zijn voor iemand of doet geheimzinnig over zijn of haar werk.

Wanneer er signalen zijn die hierop duiden, bespreekt de gasthuishoudenondersteuner dit met de gasthuishoudencoördinator van het Leger des Heils. Deze zal doorverwijzen naar relevante instanties of zorgen dat er hulp voor uw gast(en) wordt ingeschakeld. Op de website <https://www.refugeehelp.com/get-help> vindt u informatie over hulp bij trauma's, huiselijk en seksueel geweld en mentale problemen. Als u vermoedens of vragen heeft over mensenhandel, kunt u voor meer informatie terecht bij het Coördinatiecentrum tegen mensenhandel ([Comensha](#)). Daarnaast is het wenselijk dat u de vluchtelingen ondersteunt om zich te registreren bij de gemeente, zodat ze in beeld zijn en legale arbeid kunnen gaan verrichten. In dat verband kunt u ze ook wijzen op informatie over gezond en veilig werken: www.workinnl.nl

4. INFORMATIE OVER HUURRECHT BIJ OPVANG ONTHEEMDEN UIT OEKRAÏNE

Huurrecht maakt geen onderscheid in nationaliteit

Oekraïners die een woning huren hebben dezelfde rechten als Nederlanders die een woning huren. Dus als er sprake is van een huurcontract dat huurbescherming biedt, geldt dat ook voor Oekraïners. We kunnen hen daarvan enkel op grond van hun nationaliteit niet uitsluiten.

Hospitaverhuur

Maar als mensen Oekraïners in huis nemen, dan huren die Oekraïners niet de hele woning, hooguit een of twee kamers.

En de bewoners wonen nog in hun woning, dus dan is er sprake van [hospitaverhuur van kamers](#).

Bij hospitaverhuur geldt er een proefperiode van negen maanden; verhuurders kunnen de huur binnen de eerste negen maanden (met een opzeggingstermijn van drie maanden) zonder reden opzeggen. Na die eerste negen maanden geldt de gewone huurbescherming voor kamerhuurders en kunnen verhuurder de huur alleen met een van de wettelijke opzeggingsgronden opzeggen; als de huurder niet met de huuropzegging instemt, kan alleen de rechter de huur beëindigen.

Huurbescherming

Als Oekraïners een hele woning of een heel appartement voor zichzelf huren, of een kamer in een gebouw waarin niet ook de verhuurder woont, dan gelden de [regels voor huurbescherming](#).

Uitzonderingen op huurbescherming

Er zijn wel uitzondering op die huurbescherming:

Tijdelijke huurcontracten: geen huurbescherming

Bij tijdelijke huurcontracten van maximaal 2 jaar voor zelfstandige woningen (eengezinswoningen, appartementen) of van maximaal 5 jaar voor kamers eindigt de huur op de afgesproken einddatum, mits de verhuurder de huurder binnen één en drie maanden vóór de afgesproken einddatum schriftelijk informeert dat de huur op die afgesproken einddatum eindigt. Dan geldt niet de gebruikelijke huurbescherming. Verhuurders kunnen tijdelijke huurcontracten echter niet tussentijds opzeggen (huurders wel).

Bruikleen: geen huurbescherming

Als woonruimte gratis in gebruik wordt gegeven, is er geen sprake van verhuur maar van bruikleen. De bewoner betaalt niet voor het gebruik van de woning. In dat geval gelden de (dwingendrechtelijke) huurregels voor woonruimte niet.

Aan de gebruikers kan wel een bijdrage in de kosten voor gas, licht en water worden gevraagd. Dat moet dan wel een redelijke bijdrage zijn, niet zo'n hoog bedrag dat de bewoners geen kosten meer hebben voor gas, licht en water of er zelfs winst uit halen; want dan wordt dat gezien als verkapte huurprijs. Bij antikraak wordt vaak gebruik gemaakt van bruikleen. Zie bijvoorbeeld:

- <https://www.woonbond.nl/woning-zoeken-recht/tijdelijk-huren/bruikleen-of-antikraak>
- <https://www.schenkeveldadvocaten.nl/bruikleenovereenkomst-huurovereenkomst-verschillen-en-gevolgen/>
- [https://www.schenkeveldadvocaten.nl/pas-op-met-de-vergoeding-in-bruikleenovereenkomsten/.](https://www.schenkeveldadvocaten.nl/pas-op-met-de-vergoeding-in-bruikleenovereenkomsten/)

5. REGISTRATIE EN INSCHRIJVING VOOR GASTEN IN GEMEENTE

Gasten zijn verplicht zich in te schrijven in de Basis Registratie Personen (BRP). Zij moeten zich melden voor registratie bij de afdeling Burgerzaken van de gemeente waar zij verblijven. Zij dienen daarvoor documenten, zoals een paspoort, mee te nemen. Voor gasten uit Oekraïne die niet de Oekraïense nationaliteit hebben, geldt dat zij ook hun verblijfsvergunning uit Oekraïne moeten laten zien. Als uw gast die documenten niet bij zich heeft maar wel Oekraïner is, kan uw gast vervangende documenten aanvragen bij de consulaire afdeling van de Oekraïense Ambassade in Den Haag. In andere gevallen kan uw gast worden doorverwezen voor een aanvullend herkomst- en identificatieonderzoek. Het is van belang dat uw gast zich zo spoedig mogelijk inschrijft bij de gemeente. Als uw gast verhuist of besluit terug te keren naar Oekraïne moet dit ook gemeld worden bij de gemeente ten behoeve van de BRP.

6. FINANCIËLE VERGOEDINGEN

Ontheemden uit Oekraïne krijgen na registratie in een gemeente leefgeld uitgekeerd.¹ Het gaat hierbij om een maandelijkse vergoeding:

- Voedsel (per persoon € 205,-)
- Kleding en andere persoonlijke uitgaven (per persoon € 55,-)
- Wooncomponent (€ 215,- voor volwassenen en € 55 voor minderjarigen, over het bedrag leest u hieronder meer)

¹ De bekostingsregeling is hier te vinden: [Staatscourant 2022, 15021 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

Er is daarom géén financiële vergoeding voor het gasthuishouden.

Wooncomponent

Dit bedrag is om bijvoorbeeld kosten voor het openbaar vervoer en activiteiten buitenshuis (zoals familie/vriendenbezoek, het doen van sport etc.) te betalen.

De gast kan dit bedrag ook gebruiken om vrijwillig bij te dragen aan het gasthuishouden. Hierover kunnen de gast en het gasthuishouden gezamenlijk afspraken maken. Het is verstandig om die afspraken voorafgaand aan het verblijf (schriftelijk) vast te leggen, zodat het gasthuishouden en de gast beiden dezelfde verwachting hebben.

Hoogte van de wooncomponent

De hoogte van de wooncomponent is vanaf 1 april 2022 vastgesteld op € 215,- voor volwassenen en € 55,- voor minderjarigen. Dit is geregeld in Regeling opvang ontheemden Oekraïne.

Wijziging van de hoogte van de wooncomponent.

In versie 1.0 van deze handreiking stond een andere hoogte van de wooncomponent. De wooncomponent was afhankelijk van het aantal gasten dat in het gasthuishouden verblijft en verschilde in hoogte van € 75,- tot maximaal € 125,- (per week). Omdat verwacht wordt dat ontheemden verhuizen tussen de gemeentelijke opvang en de particuliere opvang kunnen gemeenten deze verdeling niet gemakkelijk uitvoeren. Daarom is gekozen voor vaste (maandelijkse) bedragen.

Uitkering van het leefgeld

Sinds 1 april 2022 is de Regeling opvang ontheemden Oekraïne in werking getreden. Vanaf die datum kan de gemeente het leefgeld uitkeren aan de gast. Hiervoor moet de gast eerst geregistreerd staan bij de gemeente (bij voorkeur in het BRP, zie hoofdstuk 4). Het gasthuishouden kan de gast helpen bij het aanmelden bij de gemeente.

De gemeente keert het bedrag uit op de eerste van elke kalendermaand. Wanneer de gast zich halverwege de maand registreert bij de gemeente ontvangt hij een naar rato berekend bedrag. Ook bepaalt de gemeente hoe het geld wordt uitgekeerd. Dit kan bijvoorbeeld contant of via een 'money card' (een prepaid pinpas) maar bij voorkeur door een storting op de bankrekening van de gast zelf. Ontheemden met een biometrisch paspoort en een BRP-inschrijving kunnen een bankrekening openen.

Het kan voorkomen dat de gast andere bedragen gestort krijgt dan hierboven vermeld. Zo worden de verstrekkingen voor kinderen niet aan kinderen uitgekeerd, maar aan de ouder.

Het stoppen van het leefgeld

De gemeente kan het leefgeld stopzetten wanneer het verblijf in het gastgezin stopt, bijvoorbeeld omdat de gast zelf woonruimte heeft gevonden, of wanneer de gast het gastgezin heeft verlaten zonder de gemeente daarover op de hoogte te stellen. In dat laatste geval wordt het gasthuishouden gevraagd dit te melden bij de contactpersoon van de gemeente of het Leger des Heils. Daarnaast stopt het leefgeld wanneer de gast inkomen gaat verdienen uit werk. Het gaat hierbij om alle vormen van werk.

Tot slot heeft de VNG een webpagina² ingericht met veel behulpzame vragen en antwoorden over de particuliere opvang.

² <https://vng.nl/vragen-en-antwoorden?onderwerp%5B0%5D=422387&page=3>

7. GEZONDHEIDSZORG

Eerstelijnszorg en doorverwijzing

Het is mogelijk dat uw gast gezondheidszorg nodig heeft.

- Indien het geen noodgeval betreft kunt u in eerste instantie aan uw eigen huisarts vragen of uw gast door hem of haar gezien kan worden voor eerstelijns hulp. De huisarts kan doorverwijzen naar specialisten voor verdere zorg. Ook in geval van psychologische problematiek, kan de huisarts doorverwijzen naar een Praktijkondersteuner Huisartsenzorg GGZ in de eigen praktijk of naar de basis- of specialistische geestelijke gezondheidszorg.
- Bij een bevalling of problemen rondom de zwangerschap kan uw gast terecht bij een verloskundige of gynaecoloog.
- Indien uw gast in een spoedeisende levensbedreigende situatie verkeert, kunt u direct 112 bellen.

Jeugdgezondheidszorg

Ontheemden van 0-18 jaar kunnen terecht bij de jeugdgezondheidszorg (JGZ) van de regionale GGD of JGZ organisatie. JGZ is verantwoordelijk voor de preventieve zorg voor deze kinderen. De JGZ probeert de ontheemde kinderen zo snel mogelijk in beeld te hebben en zet in op screenings op lichamelijk, cognitief en psychosociaal gebied. De JGZ-professionals beoordelen of extra ondersteuning, hulp of zorg nodig is en kunnen direct de juiste zorg of hulp en verwijst als dat nodig is, door naar collega's zoals de huisarts en tweedelijns zorg. Ook geeft jeugdgezondheidszorg vaccinaties volgens het Rijksvaccinatieprogramma, voert neonatale screenings uit (hielprik en gehoorscreening), volgt de groei, de gezondheid en ontwikkeling van ontheemde kinderen tot 18 jaar.

Ontheemden kunnen in Nederland kosteloos van de jeugdgezondheidszorg gebruikmaken. Een landelijk overzicht van JGZ-locaties staat op Zorgkaart Nederland.

Zorgverzekering

De gast zal in de meeste gevallen geen Nederlandse ziektekostenverzekering hebben. De zorg wordt dan betaald op grond van de Subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden. Hiervoor wordt geen eigen bijdrage van de gast gevraagd. De huisarts of andere zorgverlener kan de kosten declareren bij het CAK. U hoeft hier niets voor te doen. Meer informatie over hoe gezondheidszorg is geregeld voor vluchtelingen uit Oekraïne, vindt u in verschillende talen op [Nieuws - Hoe is de gezondheidszorg geregeld voor mensen uit Oekraïne? - Zorgverzekeringslijn](#)

Vaccinaties

Gasten kunnen – ook als zij (nog) niet ingeschreven zijn bij de gemeente - zich laten vaccineren tegen COVID-19, zie ook [Prikken zonder afspraak | Rijksoverheid.nl](#) . Vluchtelingenkinderen die zijn ingeschreven bij het BRP (zie hoofdstuk 4 over registratie en inschrijving voor gasten in gemeente), zullen een uitnodiging van het RIVM ontvangen voor de vaccinaties van het Rijksvaccinatieprogramma, waaronder polio, mazelen en rodehond. Deze vaccinaties worden gratis aangeboden.

COVID-19 testen

Bij klachten van COVID-19 doen zij een zelftest.

8. ONDERWIJS

Oekraïense kinderen hebben (net als alle kinderen die in Nederland wonen) recht op onderwijs en hebben een leerplicht. Juist in de moeilijke situatie waarin zij nu zitten, is het belangrijk dat kinderen weer zo snel mogelijk een stukje van hun normale leven

kunnen oppakken. Het is dan ook wenselijk dat ze zo snel mogelijk naar school kunnen om weer te kunnen spelen en iets te leren.

Als gasthuishouden kunt u de ouders helpen hun weg te vinden naar een school voor hun kind. De ouders mogen het kind aanmelden op de school van voorkeur. Die school bekijkt dan, samen met de ouders, of de leerling een plekje kan krijgen. Omdat leerlingen uit Oekraïne vaak nog geen Nederlands spreken en het Nederlandse onderwijs nieuw voor hen is, zijn hier speciale scholen voor. Dat zijn in het basisonderwijs nieuwkomersscholen en taalklassen. In het voortgezet onderwijs zijn dit internationale schakelklassen (ISK's) waar intensieve taalbegeleiding gegeven wordt. Deze scholen hebben ervaring met het lesgeven aan vluchtelingen en kunnen goed rekening houden met de situatie van de kinderen en het verwerken van trauma's. De ouders kunnen kinderen direct bij zo'n school aanmelden of een andere school kan de ouders naar zo'n school doorverwijzen. Als u niet weet bij welke school het kind terecht kan, neem dan gerust contact op met uw gemeente. De gemeente bekijkt dan samen met de ouders of er een plek beschikbaar is. Ook kan de gemeente helpen met leerlingenvervoer, bijvoorbeeld als dat nodig is vanwege de afstand tot de school.

De mogelijkheid bestaat dat het aantal gevluchte Oekraïense kinderen nog verder toeneemt en dat er niet meteen voldoende plaatsen zijn op de nieuwkomersscholen. De overheid zet samen met andere partijen in op het realiseren van extra, tijdelijke onderwijsvoorzieningen, zodat we ieder kind een goede plek kunnen bieden.

9. WERKEN

Vanaf 1 april is, met terugwerkende kracht vanaf 4 maart 2022, de tewerkstellingsplichtplicht voor werkgevers die Oekraïners en derdelanders die onder de werking van de EU-Richtlijn Tijdelijke Bescherming vallen en in loondienst werken vervallen. Voor werkgevers geldt wel een plicht om ten minste twee werkdagen voor de aanvang van de werkzaamheden bij het UWV te melden wanneer zij een ontheemde in loondienst willen nemen. Het doel van deze meldplicht is zicht houden op de ontheemde die tijdelijk bescherming genieten. Voor ontheemden is het ook mogelijk om vrijwilligerswerk te verrichten. De werkgever moet dan wel beschikken over een vrijwilligersverklaring. Zie: Werkvergunning uitzonderingen | www.werk.nl. Daarnaast mogen zij stage lopen als er een tripartiete overeenkomst is tussen de stagiair, werkgever en opleiding.

10. AANSPRAKELIJKHEIDSVERZEKERING

In veel gevallen zijn ontheemden uit Oekraïne meeverzekerd op de Aansprakelijkheidsverzekering van het gasthuishouden. Zij worden dan door de verzekeraar beschouwd als logé. Voor schade toegebracht aan de woning en/of inboedel van het gasthuishouden dient ook in eerste instantie op de eigen woonhuis- en/of inboedelverzekering geclaimd te worden. **De verzekeraars aangesloten bij het Verbond van Verzekeraars** hebben afgesproken dat dit geen gevolgen heeft voor de premie.

Indien de Aansprakelijkheidsverzekering, woonhuisverzekering of inboedelverzekering (afhankelijk van de veroorzaakte schade) van het gasthuishouden geen dekking biedt, kan na schade een claim worden ingediend via de gemeente. Op grond van de Regeling opvang ontheemden Oekraïne is elke gemeente namelijk verplicht een verzekering tegen de financiële gevolgen van wettelijke aansprakelijkheid af te sluiten voor ontheemden in de particuliere opvang. Op welke manier dit precies geregeld is, hangt af van de

verzekeraar waarmee de gemeente afspraken heeft (en uiteraard de bijbehorende polisvoorwaarden):

- Centraal Beheer Achmea: volgt de regels m.b.t. aansprakelijkheid van de Vrijwilligersverzekering.
- Melior en AxaXL: volgt de werkwijze m.b.t. aansprakelijkheid zoals die ook is afgesproken voor de gemeentelijke opvang van ontheemden uit Oekraïne.

Deze verzekeraars bieden ook deze uitbreiding aan gemeenten kosteloos aan. Als u als gasthuishouden wilt weten welke situatie in uw gemeenten van toepassing is, kunt u contact zoeken met de gemeente.

11. INVLOED OP UITKERINGEN EN TOESLAGEN

Het kan zijn als u een ontheemde (tijdelijk) in huis opneemt, dit dan van invloed is op uw eventuele uitkeringen, toeslagen of lokale heffingen. Hieronder is per uitkering, toeslag of heffing beschreven wat de gevolgen kunnen zijn.

Ik heb een bijstandsuitkering

Het uitgangspunt is dat het tijdelijke verblijf van een gast geen gevolgen heeft voor de hoogte van een bijstandsuitkering, de uitkering van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) of het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV). Als u een uitkering ontvangt dient u dit wel bij de gemeente of de Sociale Verzekeringsbank (SVB) te melden dat u een vluchteling tijdelijk in huis heeft.

- Als u een bijstandsuitkering ontvangt, moet u in lijn met de inlichtingenplicht melden dat er een gast uit Oekraïne bij u in huis woont.
- De kostendelersnorm wordt het eerste half jaar *niet* toegepast bij de opvang van Oekraïense vluchtelingen.
- Als u een onkostenvergoeding afspreekt met uw gast, meld dit dan aan de gemeente.

Kostendelersnorm

De kostendelersnorm betekent dat als u een woning deelt met meer volwassenen, uw eventuele bijstandsuitkering daarop wordt aangepast. Hoe meer personen van 21 jaar of ouder in uw woning, hoe lager uw bijstandsuitkering. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft in een handreiking aan alle gemeenten aangegeven dat de kostendelersnorm niet hoeft te worden toegepast bij opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.

Ik ontvang een uitkering of een uitkering via de SVB (AOW, Anw, AIO)

Als u een uitkering van de SVB ontvangt dan dient u de SVB te melden dat u een gast in huis opneemt. Eventuele afspraken die zijn gemaakt over een vrijwillige bijdrage die wordt ontvangen van de gast dienen eveneens te worden gemeld. Dat kan schriftelijk, telefonisch of digitaal via MijnSVB. De overheid wil voorkomen dat het tijdelijke verblijf van een gast gevolgen heeft voor uw uitkering. Actuele informatie kunt u vinden op de svb-website: [Oekraïense vluchtelingen in huis nemen en uw pensioen of uitkering | SVB](#).

Ik ontvang een uitkering van UWV

Als u een gast uit Oekraïne opvangt heeft dit in principe geen gevolgen voor uw uitkering van UWV. Bij vragen over uw specifieke situatie kunt u contact opnemen met UWV.

Ik ontvang toeslag(en)

Het kabinet vindt het niet wenselijk dat een gasthuishouden minder toeslag ontvangt wanneer het een ontheemde in huis opvangt. Wanneer ontheemden uit Oekraïne zich inschrijven op hetzelfde BRP-adres als het gasthuishouden worden zij in een aantal gevallen toeslagpartner van het gasthuishouden of als medebewoner gerekend voor de huurtoeslag.

Het kabinet werkt daarom aan een oplossing om dit te voorkomen. De uitwerking, door middel van een wetsaanpassing met terugwerkende kracht, wordt uitgewerkt. Vooruitlopend daarop zal Toeslagen bij wijzigingen in huishoudsamenstelling door het opvangen van ontheemden uit Oekraïne de toeslag hier niet op aanpassen. Hiervoor zijn een tijdige, correcte en volledige inschrijving van ontheemden uit Oekraïne in het BRP van belang: Toeslagen moet immers in staat zijn deze situaties te herkennen.

Gemeentelijke en waterschapsbelastingen

De hoogte van enkele lokale heffingen die aan huishoudens worden opgelegd zijn gebaseerd op de omvang van huishoudens. Dit betreft bij gemeenten de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Bij de waterschappen betreft dit de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing. Uitgangspunt is dat gasthuishoudens geen negatieve gevolgen ondervinden op de te betalen lokale heffingen (eenpersoonshuishouden versus meerpersoonshuishouden) en op de kwijtschelding van lokale heffingen.

Bij de kwijtscheldingsregeling wordt in principe het inkomen van woningdelers in aanmerking genomen bij de beoordeling. Er moet nog goed worden bekeken hoe kan worden voorkomen dat het leefgeld of eventuele andere inkomsten van ontheemden gaat meetellen bij de kwijtschelding.

Toelichting

Voor de afvalstoffenheffing geldt dat een kleine 60% van de gemeenten onderscheid maakt tussen éénpersoons en meerpersoonshuishoudens. Het gemiddeld verschil tussen deze 2 typen huishoudens is gering circa 54 euro per jaar. De overige 40% van de gemeenten heffen op basis van de hoeveelheid afval (aantal zakken, ledigingen of kilo's).

Voor de rioolheffing geldt dat circa 11% van de gemeenten heft naar omvang huishouden: ook hier is het gemiddelde verschil gering: 18 euro per jaar. Daarnaast heft 10% van de gemeenten naar waterverbruik; daarbij geldt voor de eerste 250 kuub een vast bedrag; slechts in zeer uitzonderlijke gevallen zal het opvangen van ontheemde(n) uit de Oekraïne het gebruik boven deze grens brengen; praktisch kan dit worden verwaarloosd

Voor de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing van de waterschappen geldt dat dit zogenoemde tijdvakbelastingen zijn. Dat wil zeggen dat op het moment dat een 1-persoonshuishouden een meerpersoonshuishouden wordt, de heffing in de daarop volgende maand al omhoog gaat en vice versa omlaag bij de omgekeerde beweging. Voor deze heffingen geldt dat elk huishouden met meer dan 1 persoon betaalt voor 3 vervuilingseenheden. Iemand betaalt of zuiveringsheffing of verontreinigingsheffing, maar nooit beiden. Het gemiddeld verschil tussen betalen als 1-persoonshuishouden en als meerpersoonshuishouden is 120 euro per jaar.

De verhoging van de heffing gaat geheel automatisch. Als een alleenstaande één of meer ontheemden in huis neemt en als gevolg hiervan een hogere belastingaanslag ontvangt, kan contact worden opgenomen met de gemeente of het waterschap.

12. HUISDIEREN

Sommige ontheemden uit Oekraïne nemen hun huisdier mee op hun vlucht. Als gasthuishouden kunt u bij de inschrijving (zie hoofdstuk 1: hoe worden wij een gasthuishouden) in de opmerkingen aangeven of u wel of geen bezwaar heeft tegen het meebrengen van een huisdier door uw gast. Het is goed om te weten dat er aangepaste invoerregels zijn voor huisdieren vanuit Oekraïne die met hun eigenaar meekomen. Dat komt doordat Oekraïne een land is met een hoog risico op de gevaarlijke ziekte rabiës (hondsdolheid) die ook besmettelijk is voor mensen. Door de acute nood situatie is in EU-verband afgesproken dat er flexibel wordt omgegaan met de invoereisen bij dieren die met hun eigenaar uit Oekraïne zijn gevlucht. Voor meer informatie hierover zie: [Oorlog in de Oekraïne | NVWA](#)

Zodra het dier in Nederland is aangekomen, is een bezoek aan de dierenarts verplicht. Daar kan geëvalueerd worden wat de rabiës status is en kan aanvullend diergeneeskundige zorg geboden worden: een gezondheidscheck, plaatsing van een chip en registratie inclusief een paspoort, vaccinatie tegen rabiës en ontworming (Milbemax). U - of uw gast(en) - kunt contact opnemen met een dierenarts in uw gemeente.

Zodra het huisdier bij u thuis is, zorg dan voor een veilige plek, bijvoorbeeld een schuilplek en/of een af te dekken bench. Ook dieren hebben mogelijk veel meegemaakt, zoals extreem geluid en andere nare ervaringen en kunnen hierdoor anders reageren dan normaal. Voor adviezen en tips hoe je thuisquarantaine voor het dier zo prettig mogelijk kan maken: [Universitair Dierenziekenhuis | Adviezen Gedragkliniek voor dieren uit Oekraïne \(diergeneeskunde.nl\)](#) In het geval van een eventueel bijt- of krabincident moeten de mensen zich meteen gaan melden bij hun huisarts of spoedeisende hulp.

Totdat duidelijk is dat het dier geen rabiërisico meer vormt, moet het dier in thuisquarantaine gehouden worden, katten uitsluitend binnen zonder contact met andere dieren en honden worden aan de lijn uitgelaten. Bij de thuisquarantaine dient óók fysiek contact met het gastgezin en andere dieren in huis te worden voorkomen. Gastgezinnen moeten dus voorzichtig zijn in het contact met de dieren. Ook hierover vindt u meer informatie op: [Oorlog in de Oekraïne | NVWA](#)

Via de website <https://www.hulpvoordierenuitoekraïne.nl/nl/> is veel informatie en hulp voor de dieren uit Oekraïne beschikbaar. Zo kan diergeneeskundige zorg op locatie worden gecoördineerd en kunnen kosten hiervoor worden vergoed.